

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

станом на 01.01.2020

Офіційний текст

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

УДК 342.4(477)(094)
К65

Конституція України
прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України
28 червня 1996 року

(із змінами та доповненнями,
станом на 01.01.2020 р.)

Конституція України : чинне законодавство станом на 01 січня
К65 2020 р. : Офіц. текст. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика». – 100 с.

ISBN 978-966-992-255-7

У виданні представлена Конституція України із змінами, внесеними
згідно із Законами, станом на 01 січня 2020 року.

УДК 342.4(477)(094)

ISBN 978-966-992-255-7

© Видавничий дім «Гельветика»
(оформлення), 2020

ЗМІСТ

Розділ I	7 Загальні засади
Розділ II	13 Права, свободи та обов'язки людини і громадянина
Розділ III	30 Вибори. Референдум
Розділ IV	31 Верховна Рада України
Розділ V	50 Президент України
Розділ VI	59 Кабінет Міністрів України. Інші органи виконавчої влади
Розділ VII	66 Правосуддя
Розділ IX	73 Територіальний устрій України
Розділ X	74 Автономна Республіка Крим
Розділ XI	78 Місцеве самоврядування
Розділ XII	82 Конституційний Суд України
Розділ XIII	88 Внесення змін до Конституції України
Розділ XIV	90 Прикінцеві положення
Розділ XV	91 Перехідні положення

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ
(Відомості Верховної Ради України (ВВР),
1996, № 30, ст. 141)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 2222-IV від 08.12.2004, ВВР, 2005, № 2, ст. 44
№ 2952-VI від 01.02.2011, ВВР, 2011, № 10, ст. 68
№ 586-VII від 19.09.2013, ВВР, 2014, № 11, ст. 142
№ 742-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 11, ст. 143
№ 1401-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 28, ст. 532
№ 2680-VIII від 07.02.2019, ВВР, 2019, № 9, ст. 50
№ 27-IX від 03.09.2019}

{Закон України № 2222-IV від 08.12.2004 визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду України № 20-рп/2010 від 30.09.2010 у зв'язку з порушенням конституційної процедури його розгляду та прийняття}

{Положення Конституції України, прийнятої на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України № 2222-IV від 08.12.2004, № 2952-VI від 01.02.2011, № 586-VII від 19.09.2013, визнано такими, що є чинними на території України Постановою Верховної Ради України № 750-VII від 22.02.2014}

{Офіційне тлумачення до Конституції див. в Рішеннях Конституційного Суду

№ 1-зп від 13.05.97	№ 17-рп/2002 від 17.10.2002
№ 4-зп від 03.10.97	№ 2-рп/2003 від 28.01.2003
№ 6-зп від 25.11.97	№ 5-рп/2003 від 05.03.2003
№ 9-зп від 25.12.97	№ 12-рп/2003 від 26.06.2003
№ 8-рп/98 від 09.06.98	№ 16-рп/2003 від 14.10.2003
№ 11-рп/98 від 07.07.98	№ 19-рп/2003 від 10.12.2003
№ 1-рп/99 від 09.02.99	№ 21-рп/2003 від 25.12.2003
№ 4-рп/99 від 19.05.99	№ 22-рп/2003 від 25.12.2003
№ 7-рп/99 від 06.07.99	№ 5-рп/2004 від 04.03.2004
№ 9-рп/99 від 27.10.99	№ 11-рп/2004 від 19.05.2004
№ 10-рп/99 від 14.12.99	№ 19-рп/2004 від 01.12.2004
№ 4-рп/2000 від 11.04.2000	№ 6-рп/2005 від 05.10.2005
№ 6-рп/2000 від 19.04.2000	№ 9-рп/2005 від 13.10.2005
№ 13-рп/2000 від 16.11.2000	№ 7-рп/2007 від 09.10.2007
№ 15-рп/2000 від 14.12.2000	№ 11-рп/2007 від 11.12.2007
№ 2-рп/2001 від 28.03.2001	№ 12-рп/2007 від 11.12.2007
№ 4-рп/2001 від 19.04.2001	№ 5-рп/2008 від 02.04.2008
№ 5-рп/2001 від 17.05.2001	№ 6-рп/2008 від 16.04.2008
№ 7-рп/2001 від 30.05.2001	№ 12-рп/2008 від 25.06.2008
№ 11-рп/2001 від 13.07.2001	№ 16-рп/2008 від 17.09.2008
№ 14-рп/2001 від 16.10.2001	№ 23-рп/2008 від 15.10.2008
№ 4-рп/2002 від 20.03.2002	№ 26-рп/2008 від 27.11.2008
№ 7-рп/2002 від 27.03.2002	№ 6-рп/2009 від 26.02.2009
№ 8-рп/2002 від 07.05.2002	№ 7-рп/2009 від 16.04.2009
№ 10-рп/2002 від 29.05.2002	№ 8-рп/2009 від 28.04.2009
№ 12-рп/2002 від 18.06.2002	№ 23-рп/2009 від 30.09.2009
№ 15-рп/2002 від 09.07.2002	№ 7-рп/2010 від 11.03.2010
№ 16-рп/2002 від 17.10.2002	№ 8-рп/2010 від 11.03.2010

№ 10-рп/2010 від 01.04.2010	№ 9-рп/2012 від 12.04.2012
№ 11-рп/2010 від 06.04.2010	№ 2-рп/2013 від 29.05.2013
№ 12-рп/2011 від 20.10.2011	№ 4-рп/2013 від 12.06.2013
№ 16-рп/2011 від 08.12.2011	№ 5-рп/2014 від 15.05.2014
№ 19-рп/2011 від 14.12.2011	№ 1-рп/2016 від 15.03.2016
№ 2-рп/2012 від 20.01.2012	№ 11-рп/2019 від 02.12.2019}
№ 3-рп/2012 від 25.01.2012	

Верховна Рада України від імені Українського народу – громадян України всіх національностей,

виражаючи суверенну волю народу,

спираючись на багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українською нацією, усім Українським народом права на самовизначення,

дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя,

підключає про зміцнення громадянської злагоди на землі України та підтверджуючи європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України,

{Абзац п'ятий преамбули із змінами, внесеними згідно із Законом № 2680-VIII від 07.02.2019}

прагнучи розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу,

усвідомлюючи відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та майбутніми поколіннями,

керуючись Актом проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схваленим 1 грудня 1991 року всенародним голосуванням,

приймає цю Конституцію – Основний Закон України.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Стаття 1. Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

{Офіційне тлумачення положення статті 1 див. в Рішенні Конституційного Суду № 3-рп/2012 від 25.01.2012}

Стаття 2. Суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарною державою.

Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Стаття 3. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Стаття 4. В Україні існує єдине громадянство. Підстави набуття і припинення громадянства України визначаються законом.

Стаття 5. Україна є республікою.

Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

{Офіційне тлумачення положення частини другої статті 5 див. в Рішеннях Конституційного Суду № 6-рп/2005 від 05.10.2005, № 6-рп/2008 від 16.04.2008}

Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами.

{Офіційне тлумачення положення частини третьої статті 5 див. в Рішеннях Конституційного Суду № 6-рп/2005 від 05.10.2005, № 6-рп/2008 від 16.04.2008}

Ніхто не може узурпувати державну владу.

{Офіційне тлумачення положення частини четвертої статті 5 див. в Рішенні Конституційного Суду № 6-рп/2005 від 05.10.2005}

Стаття 6. Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Стаття 7. В Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування.

Стаття 8. В Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Стаття 9. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України.

Стаття 10. Державною мовою в Україні є українська мова.

{Офіційне тлумачення частини першої статті 10 див. в Рішенні Конституційного Суду № 10-рп/99 від 14.12.99}

Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України.

Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування.

Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом.

Стаття 11. Держава сприяє консолідації та розвиткові української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвиткові етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України.

Стаття 12. Україна дбає про задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами держави.

Стаття 13. Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією.

Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.

Власність зобов'язує. Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству.

Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

Стаття 14. Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону.

Стаття 15. Суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності.

Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова. Цензура заборонена.

Держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами України.

Стаття 16. Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.

Стаття 17. Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України.